

Сваки попис прође за три дана

Тематски одавно осиромашени до бесмисленог евроинтеграционог терора, овдашњи медији оберучке су зграбили резултате пописа као средство за шокирање читалаца, због чега је јавност остала ускраћена за озбиљан приступ овој теми

Пише **МИОДРАГ ЗАРКОВИЋ**

Потписницима фамозног „Преокрета“ београдски медији послужили су последњих новембарских дана најбољи могући поклон. Тек што су, наиме, Чедомир Јовановић, Вук Драшковић и остали промотори „реалности“ пробили ући васколиком српству потребом да се данашња државна политика из корена измени у данашњу државну политику, гласила су помпезно и громогласно пренеда мрачне резултате пописа ста-

новништва који показују да је демографска слика Србије равна катастрофи: читајући како нам се за протеклих девет година укупан број становника умањило за скоро 380.000 душа, недовољно упућени у пописне или политичке околности могли су да помисле како излаз из такве агоније мора да буде радикалан, па и „преокретачки“.

Медијска слика пописане Србије тако се сасвим уклопила у медијску слику свакодневне Србије, опхрване не-

вољама којима само Европска унија може да стане на реп. У „Републичком заводу за статистику“, међутим, „Печату“ је речено да је за тумачење до сада обрађених података потребан озбиљнији приступ, нарочито због тога што се попис овога пута водио под нешто измењеним правилима.

НОВ КОНЦЕПТ „Донекле је нов концепт то како се попис спроводио у целом свету, по препорукама Уједињених нација“, каже за „Печат“ Снежана Лакчевић, начелница Одељења за попис при „Републичком заводу за статистику“ (РЗС). Како би се балансирало подаци међу државама, основни подаци односе се на тзв. „уобичајено становништво“, што подразумева становнике који у датој држави живе годину дана или више. Тако су, на пример, у Србији пописани сви страни студенти који код нас бораве више од годину дана. Та иста лица неће бити пописана у својим матичним државама, тамо где су рођени

Просечна старост становништва у Србији износи 41 годину (по чему смо међу најстаријим нацијама у Европи и свету), док је просечна старост наших земљака који живе у иностранству 33 године!

и одрасли. Исто је и са нашим држављанима који се дуже од годину дана налазе у иностранству, они ће бити пописани у тим земљама, а не код нас. Зато је попис у целом свету извршен у току исте године, како би миграције становништва минимално утицале на резултате. Да бисмо добили етничку структуру становништва или слику о Србима у другим државама мораћемо да се стрпимо док РЗС не размењени податке са другим државама. Када будемо све груписали, добићемо прецизан број колико наших сународника живи у белом свету.

Према Закону о попису становништва, даље каже Снежана Лакчевић, носилац свих активности на припремама, организацији и спровођењу пописа јесте управо „Републички завод за статистику“. Они су, дакле, осмислили упитнике, одредили и распоредили пописиваче, те на крају приступили обради података. Снежана Лакчевић, међутим, каже да за две нимало небитне ставке ипак нису они били „последња инстанца“: за питање пописа на Косову и Метохији, односно за питање судског процеса оних који су бојкотовали пописивање.

„Што се тиче Космета, Уједињене нације прописују да се попис врши само тамо где је стабилно, где нема тензија, где су испуњени безбедносни услови. Из тог разлога и није било пописа на Космету, јер морамо сви да се сложимо да тамошња ситуација није стабилна. Е сад, не верујем да је ту одлуку донео баш ‘Републички завод за статистику’, јер, иако смо главни за попис, ово је ипак и политичка одлука, тако да претпостављам да се и неко изнад нас укључио у то одлучивање. Вероватно Министарство за Косово и Метохију“, сматра Снежана Лакчевић.

Испоставило се да је била потпуно у праву, пошто су нам у Министарству за Косово и Метохију одговорили потврдно на питање да ли су они имали удела у томе што је јужна покрајина изузета из пописа:

„Тако смо проценили и ми из Министарства, и сама Влада Србије, али и ‘Републички завод за статистику’. Због свега што се дешавало и дешава у покрајини, заједнички смо одлучили да је изоставимо из пописа“, каже Горан Гмитрић из Министарства за Космет.

БОЈКОТ И ПОСЛЕДИЦЕ

Што се тиче друге правничке дилеме – бојкота пописа – ту су надлежности биле јасније подељене.

У сарадњи са локалним властима, тачније општинама и градовима, наставља Горан Гмитрић, организовали смо пописне комисије на том нивоу. Тачније, те пописне комисије је оформила локална самоуправа, али по критеријумима РЗС и одредбама Закона о попису. Дакле, у Србији су попис надгледале 162 пописне комисије на општинском нивоу. (Општина у Србији укупно имамо 168, али су неке, рецимо у Нишу, имале заједничке пописне комисије ради лакше поделе посла). Е сад, сви који су одбили да буду пописани спадају у надлежност тих пописних комисија. Дакле, они спадају и у нашу надлежност, али најдиректније се питањем бојкота баве пописне комисије. У овом тренутку још немам информације о томе коме су пописне комисије проследиле случајеве, али претпостављам да би требало да их проследи судским установама, односно да подносе прекршајне пријаве према Закону о попису.

Искуства из ДОС-овске Србије упозоравају на нимало безазлен обичај да су српски прекршиоци у значајно горем положају од несрпских. И у овом случају је, да се изразимо благо, макар теоретски присутна могућност да неко ко је у Београду или Новом Саду одбио да буде пописан,

заврши кажњен много ригорозније него Албанци који су попис бојкотовали на југу Србије. Снежана Лакчевић, мада се потрудила да нам изађе у сусрет у вези са сваким постављеним питањем, није могла ни да нас разувери, нити да нам подгреје сумње, да ће и овог пута бити повлашћени Албанци из Прешева и Бујановца или муслимани из Новог Пазара, који су масов-

на припремама за попис. А онда су, неколико недеља пре самог пописа, дакле у септембру ове године, политичке странке одатле позвале на бојкот, па су сви чланови пописне комисије, иначе сви етнички Албанци, напустили комисију. Послс смо морали некако да превазилазимо те проблеме, што је сигурно допринело малом одзиву у тим местима.“

Искуства из ДОС-овске Србије упозоравају на нимало безазлен обичај да су српски прекршиоци у значајно горем положају од несрпских, па ће се и око бојкота пописа ова пракса вероватно поновити

но бојкотовали попис:

„Када је Нови Пазар у питању, могу да кажем да смо имали сјајну сарадњу са пописним комисијама из целе Рашке области“, појашњава Снежана Лакчевић, „Прешево и Бујановац су већ друга прича. У Прешеву је, на пример, пописна комисија била благовремено основана децембра прошле године, и она је одговорно радила

ЋУТАЊЕ О „ОДЛИВУ МОЗГОВА“ Оно што у „Републичком заводу за статистику“ такође истичу, јесте да је ово први попис становништва после дужег времена, који је био у центру пажње јавности. Попис 1991. године одржан је потпуно у сенци тадашњих, драматичних догађаја везаних за почетак крвавог распада СФР Југославије. Попис из 2002. године је, опет, био ме-

дијски маргинализован због унутардосовских сукоба, тадашњих „шлагера“ јавне сцене. Ове године, међутим, готово и да нема великих и значајних тема по српским медијима, махом окренутих искључиво европским интеграцијама (Космет и Срби оданде, на пример, стигну на насловне стране тек када КФОР заупуца по њима или када их неко од „преокретача“ оптужи да му кваре сврвореформску идилу). У таквој оскудици здравих дебата медији су широм раширених руку дочекали попис – „живу“ и занимљиву материју – којег су се пуних недеља дана држали као пијан плота. Такав приступ неминовно је донсо и сензационалистички приступ тематици, па и објављеним подацима. До изнемоглости је понављано да је број становника у Србији опао за непуних 380.000, али је некако изостављено да је пад забележен баш у деценији „захукталих“ европских интеграција, што много говори баш о европским интеграцијама.

Масовно је прећутан и податак који болно одсликава појаву која се најчешће назива „одлив мозгова“, тј. иселљавање младог, енергичног, па и образованог света. Тај податак гласи: просечна старост становништва у Србији износи 41 годину (по чему смо међу најстаријим нацијама у Европи и свету), док је просечна старост наших земљака који живе у иностранству 33 године! У просеку су, дакле, одавде одлазили махом млади људи или барем значајно млађи од ових који су остајали.

Било је ту још сасвим за-постављених аспеката, али у очи можда и највише упада то да се ретко ко, а нико на озбиљан и одговоран начин, није бавио узроцима опадања броја становника. Напротив, медији су се протеклих дана много више бавили узроцима успеха концерата Дина Мерлина, него демографског одумирања Србије. Уколико се то не промени, није тешко закључити да ће наредни попис, за десет година, изнедрити још поразније резултате. ●